МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет **Педагогічний**

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ОСНОВИ ОРАТОРСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА ІМІДЖОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
Спеціальність А3 Початкова освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

Івано-Франківськ – 2025

Назва дисципліни	Основи ораторського мистецтва та іміджології
Викладач (-і)	Білавич Г.В.
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	halyna.bilavych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа, 17.30, ауд. 704.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мовно-риторична діяльність майбутнього фахівця. Вивчення дисципліни «Основи ораторського мистецтва та іміджології» сприятиме вдосконаленню рівня спілкування майбутніх педагогів, а також формуванню в них комунікативних навичок та високого рівня професійних здібностей, розвитку його особистості, формуванню іміджу. Ораторське мистецтво поглиблює знання про умови, форми і засоби ефективної мовленнєвої комунікації у подальшій професійній діяльності, а також розширює можливості для самовираження особистості і підвищує ефективність мовленнєвого впливу на інших людей. Курс «Основи ораторського мистецтва та іміджлогії» належить до професійно зорієнтованих навчальних дисциплін, вивчення яких допоможе глибше опанувати фахові дисципліни. Сучасний фахівець має стати справжнім майстром своєї справи з належним рівнем знань і вмінь у сфері педагогічної діяльності, іміджевих стратегій. Необхідною умовою досягнення високої професійної підготовки, педагогічної техніки, майстерності педагога є оволодіння основами ораторського мистецтва й іміджології. Вивчення цього курсу передбачає підвищення в здобувачів освіти рівня мовної освіти, фундаментальними складниками якої є риторична культура – мистецтво переконувальної мовної діяльності, мистецтво красномовства, зокрема академічного, основи іміджології. Курс передбачає розв’язання низки завдань фундаментальної підготовки майбутніх фахівців. Він має міждисциплінарний характер, позаяк включає знання з культури і техніки мовлення, української мови та української літератури, теорії літератури, сценічного мистецтва, філософії, логіки тощо. Теоретична підготовка передбачає засвоєння студентами необхідних знань і здійснюється в процесі лекційних занять (10 год). Практична підготовка (20 год) спрямована на формування в майбутніх фахівців риторичних навичок та вмінь, іміджових технологій, що здійснюється в процесі практичних занять.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу - формувати риторичну культуру студента як складник його професіограми, сприяти розвитку іміджу вчителя, його професійності.

Основними цілями курсу є: гармонійно розвивати творчу особистість студента, його мовленнєву культуру; ознайомити із основними законами, жанрами риторики як науки, вітчизняним і зарубіжним досвідом розвитку риторики, ораторського мистецтва та іміджології, найкращими надбаннями ораторського мистецтва минувшини та сьогодення; розвивати мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх бакалаврів педагогічної освіти; формувати полемічне мистецтво, навички у сфері академічного красномовства, підготувати здобувачів вищої освіти до публічного захисту кваліфікаційної роботи, формувати навички оволодіння іміджевими стратегіями, створювати позитивний корпоративний, індивідуальний та особистісний імідж через знайомство із засобами, техніками, прийомами, технологіями його побудови, уміння розкрити структуру особистого іміджу: його вербальний, зовнішній і кінетичний складники; вивчити особливості формування професійного іміджу фахівця (педагога), технології самопрезентації, без чого неможливий успіх в будь-якій професійній сфері діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері початкової освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-4. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності:
СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній діяльності у сфері початкової освіти.
СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи: мовно- літературної, математичної, природничої, соціальної, громадянської, історичної, технологічної та мистецької.
СК-4. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки з різними соціальними інституціями (наставництво, супервізія). СК-5. Здатність організовувати та управляти освітніми процесами у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, використання інформаційнокомунікаційних технологій та цифрових сервісів.
СК-10. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

Результати навчання.
ПРН-02 Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.
ПРН-03 Уміти інтегрувати й застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей початкової школи з урахуванням вимог до освітнього процесу й педагогічної діяльності та індивідуальних потреб здобувачів освіти.
ПРН-04 Організовувати співпрацю з усіма учасниками освітнього процесу на основі принципів партнерської взаємодії, надавати консультативну підтримку, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.
ПРН-05 Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, формувати в здобувачів початкової освіти здатність до

взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії. ПРН-09 Проводити моніторинг та узагальнювати результати власної педагогічної діяльності, визначати відповідність набутих професійних компетентностей чинним вимогам, виявляти творчу ініціативу для підвищення свого фахового рівня, самопрезентувати власний професійний імідж.

5. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10

семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Початкова освіта	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.Основи ораторського мистецтва та іміджології як навчальна дисципліна.	2	2	10
Тема 2.Мовленнєва культура педагога як складник його риторичної культури. Технології побудови іміджу педагога.	2	4	6
Тема 3. Монологічне й діалогічне красномовство. Іміджеві стратегії вчителя. Атрибути й чинники ділового іміджу. Концептуальне обґрунтування персонального ділового іміджу. Формування ділового образу (за допомогою одягу, макіяжу тощо).	2	4	10
Тема 4. Жанри ораторського мистецтва. Академічна риторика.	2	2	10
Тема 5. Публічний виступ. Створення позитивного корпоративного, індивідуального й особистісного іміджу.	2	2	10
Тема 6. Розділи класичної риторики. Ефективна риторична діяльність фахівця. Розвиток риторики, ораторського мистецтва, іміджології в Україні та за кордоном.		4	14

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Виконання завдань пізніше встановленого терміну визначаються п. 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника " (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Неприпустимою є невідповідна поведінка під час заняття. За умов дистанційного навчання студенти працюють з увімкненими камерами. Студент може отримати додаткові бали згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника " (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf. Додаткові бали отримують студенти за участь у науковому гуртку «Мовні екологи», у роботі «Університету обдарованої дитини» (УОД), які є платформою для застосування здобутих риторичних знань, умінь і навичок у практичній діяльності, роботі зі школярами. Рейтинг успішності студента складається з його активності на лекційних і практичних заняттях, отриманих балів за виконання самостійної роботи, письмових (тестових) та творчих робіт. Ураховується участь студентів у науково-дослідницькій роботі (підготовка тез, підготовка наукових статей, підготовка доповідей на науково-практичну конференцію, участь у роботі наукового гуртка тощо) – до 10 заохочувальних балів.
Вимоги до письмових робіт	Студент повинен, окрім теоретичних знань, демонструвати вміння їх практичного застосування, ідеться про навички усного (публічного) мовлення, риторичної культури, володіння навичками виразного читання, вербальної та невербальної культури, академічного красномовства, іміджевими стратегіями, тому на практичних заняттях переважає усне мовлення, зокрема й відпрацювання пропущених практичних занять відбувається винятково в усній формі (а не дистанційно в тестовій формі!) у процесі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Результати самостійної роботи студентів перевіряються упродовж навчальних сесій навчання. Обов'язковим для отримання допуску до заліку є виконання самостійної роботи в повному обсязі, написання контрольної роботи (20 балів) та відпрацювання практичних занять (10 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу (так званий поточний контроль – 50 балів) ураховується присутність студента на заняттях, його активність під час практичних занять; відсутність чи наявність плагіату під час виконання самостійної роботи, а також результати відпрацювання з пропущених із поважної причини занять. За потреби студент може отримати індивідуальні онлайн консультації через вайбер, зум, телефонічно. Контактні дані для онлайн допомоги та консультування: ifosuhcvas@gmail.com

	Оцінювання протягом семестру проводиться у формі мікровикладання (демонстрація та аналіз навичок з ораторського мистецтва, аналіз відео та аудіоматеріалів, мультимедійної презентації, аналіз авторських промов). Усі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, а також плагіат будуть відхилені.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% запропонованих завдань.

Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма складання - усна, письмова. Контрольна робота – форма підсумкового контролю. Вона складається з виконання тестових завдань до курсу «Основи ораторського мистецтва та імджології» (20 балів), підготовки папки з ораторськими промовами (20 балів), виголошення академічної промови (тема – публічний виступ на захисті магістерської роботи) (10 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: передбачено виконання тестових завдань, а також підготовка папки зі зразками ораторських промов.

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату.

Відвідування занять: Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття. відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»)

Відвідування занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні зайняття курсу. Обов'язкове відпрацювання у формі: усного та письмового опитування, виконання тестів, підготовки творчих проєктів.

Студенти повинні виявити достатній рівень теоретичних знань з пропущеної теми, а також показати вміння їх практичного застосування. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Якщо студенти претендують на позитивну оцінку, необхідно виявляти активність і комунікабельність на кожному занятті, бути готовим до імпровізації та творчості.

Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно з «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf :

8. Рекомендована література

Академічна риторика : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Автор. колектив: Сивачук Н. П., Снігур І. М., Санівський О. М. Умань : Видавничо-поліграфічний цент «Візаві», 2013. 375 с.

Барна Н. В. Іміджелогія: навч. посіб. для дистанц. навчання / за наук. ред. В. М. Бебика. Київ: Ун-т «Україна», 2007. 217 с. URL: https://www.twirpx.com/file/485900/

Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 120 с.

Білавич Г. Екологія українського наукового мовлення. Монографія. Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ : НАЇР, 2020. 340 с.

Білавич Г. Основи ораторського мистецтва. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2008. 180 с.

Білавич Г. Формування мовленнєвої обізнаності майбутніх педагогів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : ПП «ТУР-ІНТЕЛЕКТ», 2014. 60 с.

Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Наголошуймо правильно! Івано-Франківськ,

2013. 135 с.
Білавич Г., Лисечко Т., Стамбульська Т. Говорімо українською мовою правильно! Івано-Франківськ, 2012. 60 с.
Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 304 с. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво: підручник. 2-ге вид., доп. Київ: Алерта, 2018. 216 с.
Бондаренко І. С. Іміджологія у системі гуманітарних знань: культурно-освітні стратегії. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. 320 с.
Бугрим В. В. Іміджологія/ Іміджмейкінг: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2014. 250 с.
Етика ділового спілкування: навч. посібник / В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, В.В. Мельник, М.А. Ажажа. Львів : Магнолія-2006. 2009. 312 с.
Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи та семінарських занять / Уклад.: М.П. Требін, Г.П. Клімова, Г.Ю. Васильєв та ін. Харків: Право, 2013. 40 с.
Ораторське мистецтво: підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова [та ін.] ;за ред.: М.П. Требіна, Г.П. Клімової. 2-ге вид. Х.: Право, 2015. 208 с.
Калениченко Р . А . Іміджелогія: навч. посібник / Р. А. Калениченко, Є . О . Телебенева. Київ: ЦП Компринт, 2023. 131 с. URI: https://repositary.knuba.edu.ua/handle/123456789/13752
Карнегі Д. Учись виступати публічно і впливати на широке коло людей. Київ, 2000. 421 с.
Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Київ: КМ-БУКС, 2022. 256 с.
Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво. Підручник. Київ: Алерта., 2021. 250 с.
Кінг Л. Як розмовляти будь з ким, будь-коли і будь-де. Київ: МонолитBizz, 2019. 204 с.
Мацько Л.І. Риторика. Київ: Вища школа, 2003. 216 с.
Спанатій Л.С. Риторика. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 290 с.
248 с.
Коваленко С. Сучасна риторика. Навчально-практичний посібник. Тернопіль, 2007. 180 с.
Колотілова Н.А. Риторика. Київ, 2007. 232 с.
Новий правопис української мови 2019 рік https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/
Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 592 с.
Палеха Ю. І. Іміджелогія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Європ. ун-т. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 323 с.
Риторика: підручник / Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
Роудз М. Як розмовляти з ким завгодно. Впевнене спілкування в будь-якій ситуації. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 160 с.
Сагач Г. Мистецтво ділової комунікації. Київ, 1999. 245 с.
Сагач Г. Риторика. Київ, 2000. 565 с.
Стотхарт К. Як знайти спільну мову. Впевненість і харизма при спілкуванні з особистостями різного типу. Київ: КМ-БУКС, 2021. 304 с.
Хавкіна Л. М. Іміджелогія: навчально-методичний посібник. Х.: ХНУ ім.В. Н. Каразіна, 2013. 64 с.
Хорошевський А. Промови, що змінили світ. Київ: Фоліо, 2021. 314 с.
Чалдіні Р. Психологія впливу. Харків: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2022.

608 с.

Викладач*:* ***Білавич Г.В.,*** *професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій*